



UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Die goeie ouwe tijd

Elffers, L.

Publication date

2021

Document Version

Other version

Published in

Didactief

License

Unspecified

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Elffers, L. (2021). Die goeie ouwe tijd. *Didactief*, 51(1/2), 39.
<https://didactiefonline.nl/blog/louise-elffers/die-goeie-ouwe-tijd>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Die goeie ouwe tijd

Tekst Louise Elffers

Gepubliceerd op 27-01-2021

Het onderwijs is opvallend vaak onderwerp van weemoed naar vroeger. Scholen weten de waarde van het curriculum kennelijk prima over te brengen. En dat is maar goed ook.

Van onderwijs wordt vaak gezegd dat het opleidt voor de wereld van morgen. Leerlingen moeten kennis en vaardigheden ontwikkelen die ze nodig hebben om straks te kunnen functioneren in een samenleving waarvan we nu nog niet precies weten hoe die eruit zal zien. Het onderwijs, kortom, dient de blik te richten op de toekomst.

Misschien is het daarom dat, zodra het over onderwijs gaat, veel mensen subiet lijken te veranderen in dat oude mannetje op het bankje in het park dat klaagt dat vroeger alles beter was. De scholen van tegenwoordig deugen niet, want het is niet meer wat het geweest is. Ik liet mijn eerstejaars studenten onderwijswetenschappen eens de zoekopdracht 'onderwijs + "we moeten weer terug naar"' intypen. Met de oogst hadden we met gemak het hele college kunnen vullen.

Leerling die het nut van de stof inziet, presteert beter

Eenzijds duid ik de neiging om het verleden op te hemelen als doodgewone melancholie. Het verlangen naar de goeie ouwe tijd is immers niet aan het onderwijs voorbehouden. Maar het onderwijs is wel opvallend vaak onderwerp van weemoed naar vroeger. Misschien confronteren veranderingen in het onderwijs de mens met de vergankelijkheid van de eigen jeugd en valt die confrontatie zwaar. Toch klinkt er niet alleen weemoed over het verleden door, maar ook bitterheid over het heden: die kinderen leren tegenwoordig helemaal niks meer op school!

Zo sprak ik laatst nog iemand die stellig wist dat van de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs niets meer over is. Ik was benieuwd waarop hij dat beeld baseerde. De laatste PISA-resultaten over de dalende leesvaardigheid van Nederlandse leerlingen? Het alarmerende lerarentekort? De problemen met passend onderwijs? Het zei hem niets. Hij kon het eenvoudigweg niet verkroppen dat alle kennis die hij in zijn tijd met zo veel pijn en moeite in zijn hoofd had gestampt, nu minder belangrijk wordt gevonden. Al die jaartallen en al die passages uit de vaderlandse literatuur die hij nog altijd zo kon opdreunen: daar hoefde je bij de leerlingen van nu niet mee aan te komen. 'Ze kijken je glazig aan,' sprak hij ontdaan. Het is een menselijke neiging om dat wat je zelf weet als belangrijke kennis te beschouwen en dat waarvan je weinig weet als minder relevant. Bovendien gaan we er vaak van uit dat anderen over dezelfde kennis beschikken als wijzelf. 'Wéét je dat niet, dat weet toch iedereen?!' roepen we dan verontwaardigd. Je zou dit kunnen zien als een vorm van eigenliefde of een poging tot zelfbehoud: dat wat ik met mij meedraag, is het enige juiste. Maar ik interpreteer het ook als een aanwijzing dat het onderwijs er kennelijk verdomd goed in is om de waarde van het curriculum over te brengen. En dat is heel belangrijk voor de leerontwikkeling van leerlingen, zo weten we uit onderzoek. Wanneer een leerling de waarde ziet van wat hij moet leren, leert hij ook beter. Wie het gevoel heeft dat het eigenlijk nutteloos is wat hij moet leren, zet zich minder in en presteert ook slechter.

Zij die hun eigen schooltijd als standaard hanteren voor wat goed onderwijs mag heten, mogen hun school dus een dikke pluim geven voor de succesvolle marketing van het onderwijsaanbod. En wie geneigd blijft te denken dat alles vroeger beter was, doet er goed aan de uitspraak van de Amerikaanse komiek Will Rogers van ruim een eeuw geleden in het achterhoofd te houden: '*Schools aren't as good as they used to be. They never were.*'

Louise Elffers is lector Kansrijke schoolloopbanen in een diverse stad (HvA), onderzoeker bij Onderwijswetenschappen (UvA) en directeur van Kenniscentrum Ongelijkheid. Ook schreef ze De Bijlesgeneratie.

Bronnen:

- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School Engagement: Potential of the Concept, State of the Evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59–109.
- Maehr, M. L. & Maehr, J.M. (1996). "Schools aren't as good as they used to be; they never were." *Educational Researcher* 25 (8), 21-24.

Dit artikel verscheen in Didactief, januari/februari 2021.